

EUROOPA KOHTU OTSUS

6. mai 1982*

[...]

1. Põllumajandus – Turgude ühine korraldus – Teraviljad – Planeeritavate teraviljade denaturaliseerimisliisatasud – Maksmise tingimused – Denaturaliseerimismeetodid – Ettenähtud standardite range järgimine

(Nõukogu määruse nr 172/67 artikli 4 lõige 2; komisjoni määruse nr 1403/6 lisa 1)

2. Põllumajandus – Turgude ühine korraldus – Teraviljad – Planeeritavate teraviljade denaturaliseerimisliisatasu – Denaturaliseerimistoimingud – Kontrollimeetodid – Liikmesriigi ametiasutuste kaalutusõigus

(Nõukogu määruse nr 172/67 artikkel 7; komisjoni määruse nr 1403/69 artikli 4 lõige 3)

3. Institutsioonide aktid – Määrused – Täitmine liikmesriikide poolt – Riigisisese õiguse vorminõuded ja menetlusnormid – Kohaldamise tingimused

4. Põllumajandus – Ühine põllumajanduspoliitika – Rahastamine EAGGFi poolt – Liikmesriikide kohustus saada tagasi summad, mida poleks pidanud maksta või mis maksti eeskirju eirates – Kaalutusõigus – Puudumine – Ettevõtjate võrdne kohtlemine – Ühenduse õiguse ühtlane kohaldamine

(Nõukogu määruse nr 729/70 artikli 8 lõige 1)

[...]

Liidetud kohtuasjades 146/81, 192/81 ja 193/81,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Maini-äärses Frankfurdis asuva Verwaltungsgericht'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

- **BayWa AG**, asukoht München (Saksamaa Liitvabariik),

Raiffeisenbank Unterspiesheim und Umgebung eG, asukoht Unterspiesheim (Saksamaa Liitvabariik),

Raiffeisenbank Bütthard eG, asukoht Bütthard (Saksamaa Liitvabariik),
(kohtuasi 146/81),

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- **Raiffeisen Hauptgenossenschaft eG**, asukoht Hannover (Saksamaa Liitvabariik),
(kohtuasjad 192/81 ja 193/81),

hagejad,

ja

Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung (Põllumajandusturgude
Reguleerimise Föderaalamet), asukoht Maini-äärne Frankfurt (Saksamaa Liitvabariik),

kostja,

kohtuasjas 146/81 kolmanda isikuna kaasatud isik:

Rhenus AG, asukoht Mannheim (Saksamaa Liitvabariik),

eelotsuseid nõukogu 27. juuni 1967. aasta määruse nr 172/67 (EÜT 130, 28.6.1967)
artikli 4 lõike 2 ja artikli 2 lõike 1, komisjoni 18. juuli 1969. aasta määruse nr 1403/69
(EÜT L 180, 22.7.1969) artikli 4 lõike 3 ja artikli 5 ning nõukogu 21. aprilli 1970. aasta
määruse nr 729/70 (EÜT L 94, 28.4.1970) artikli 8 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees O. Due, kohtunikud A. Chloros ja F. Grévisse,

kohtujurist: F. Capotorti,

kohtusekretär: peametnik H. A. Rühl,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Maini-äärses Frankfurdis asuv Verwaltungsgericht esitas kolme ühesuguses sõnastuses 30. aprilli 1981. aasta määrusega, mis saabusid Euroopa Kohtu kantseleisse sama aasta 9. ja 25. juunil, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kolm eelotsuse küsimust nõukogu 27. juuni 1967. aasta määruse nr 172/67 (millega kehtestatakse planeeritava nisu ja rukki denaturaliseerimise üldeeskirjad) (EÜT 130, lk 2602) artikli 4 lõike 2 ning artikli 2 lõike 1, komisjoni 18. juuli 1969. aasta määruse nr 1403/69 (millega kehtestatakse pehme nisu ja planeeritava rukki denaturaliseerimist käsitlevate sätete kohaldamisviisid) (EÜT L 180, lk 3) I lisa, selle viimase määruse artikli 4 lõike 3 ja artikli 5 ning nõukogu 21. aprilli 1970. aasta määruse nr 729/70 (ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta) (EÜT L 94, lk 13) artikli 8 tõlgendamise kohta hageide raames, mis esitati otsuste peale, mille oli teinud Bundesanstalt für

landwirtschaftliche Marktordnung (Põllumajandusturgude Reguleerimise Föderaalamet, edaspidi „BALM“) ja milles nõutakse nende denaturaliseerimislisatasude tagastamist, mida poleks pidanud maksma.

2. Aastail 1969–1974 tegid põhikohtuasja hagejad – neli Saksamaa Liitvabariigi põllumajanduskooperatiivi – või lasid teha planeeritava teravilja denaturaliseerimise toimingud, mis on ette nähtud määrustes nr 172/67 ja 1403/69, ning seda kõikide toimingute või ühe osa puhul nendest BALMi volitatud kontrollijate juuresolekul. Nende kontrollijate aruannetes ei olnud mingeid vastuväiteid. Raamatupidamise audiitorkontrolli tulemusena leidis BALM siiski, et denaturaliseerimistoiminguid ei olnud sooritatud vastavalt kohustuslikele eeskirjadele, mida ta pidas kohaldatavateks. Ta tegi korralduse väljamakstud denaturaliseerimislisatasud tagastada. Et kaebus, mille põhikohtuasja hagejad esitasid nende tagastamisotsuste peale, lükati tagasi, esitasid nad hagi Verwaltungsgericht'ile.

Seoses nende vaidlustega esitas Verwaltungsgericht Euroopa Kohtule kolm eelotsuse küsimust, mis olid sõnastatud järgmiselt:

„a. Kas denaturaliseerimislisatasu, mis määrati nõukogu 27. juuni 1967. aasta määruse nr 172/67 (EÜT 130, 28.6.1967, lk 2602) artikli 4 lõike 2 alusel, ei oleks pidanud maksma ainult siis, kui denaturaliseerimine ei täida määruse nr 172/67/EMÜ artikli 2 lõikes 1 kirjeldatud eesmärki, või piisab sellest, et ei järgitud komisjoni 18. juuli 1969. aasta määruse nr 1403/69 (EÜT L 180, 22.7.1969, lk 3) I lisas kehtestatud standardmeetodit?

b. Kas denaturaliseerimislisatasu tagastamist saab nõuda, tuginedes pärast denaturaliseerimise lõppu tehtud raamatupidamisdokumentide ja -arvete kontrolli tulemusele, või tuleneb määruse (EMÜ) nr 1403/69 (EÜT L 180, 22.7.1969) artikli 4 lõikest 3 ja artiklist 5, et raamatupidamise tagantjärele kontrollimise tulemust ei tohi arvesse võtta? Juhul, kui tagantjärele kontrollimist tuleb arvesse võtta, millist tähtsust tuleb sellele omistada võrreldes kontrolliga, mis on ette nähtud määruse (EMÜ) nr 1403/69 artikli 4 lõikes 3?

c. Kas nõukogu 21. aprilli 1970. aasta määruse (EMÜ) nr 729/70 (EÜT L 94, 28.4.1970, lk 13) artikkel 8 kohustab liikmesriike nõudma igas olukorras nende denaturaliseerimislisatasude tagastamist, mida poleks pidanud maksma, või lubab see määrus liikmesriikidel jätta tagasimaksmise küsimuse niisugusel juhul pädeva ametiasutuse otsustada vastavalt oma riigisisesele õigusele?“

4. Nendele küsimustele tuleb vastata järgmiselt.

Esimene küsimus

5. Määruse nr 172/67 artikli 4 lõike 2 järgi makstakse denaturaliseerimislisatasu asjaomase isiku taotlusel, kui on täidetud mõned sama määruse ettekirjutused ja eelkõige need, mis on sätestatud artiklis 2. Selle määruse artikli 2 lõikes 1 on sätestatud, et „denaturaliseerimiseks kasutatavad vahendid peavad tagama, et denaturaliseeritud nisu ja

rukist ei saa enam kasutada inimtarbimiseks“, ning selle lõikes 2, et „need vahendid peavad pakkuma vähemalt samasugust tagatist, nagu annaks kindlaks määrata tulev standardmeetod“. Osutatud standardmeetod on kindlaks määratud komisjoni määruse nr 1403/69 I lisas, mis näeb ette denaturaliseerimise värvaine Bleu Patenté V kasutamise, kusjuures selles on kindlaks määratud selle aine omadused ja kasutamissoetus. Lõpuks sätestab sama määruse artikli 1 teine lõik, et „denaturaliseerimisel värvaine kasutamise võib kasutada ainult standardmeetodit“.

6. Esimeses küsimuses, mille Verwaltungsgericht esitab, palutakse Euroopa Kohtul öelda, kas teraviljade denaturaliseerimislisatasu makstakse eeskirjadevastaselt, kui denaturaliseeritud nisu ja rukist võib veel kasutada inimtarbimiseks või kui ei järgitud määruse nr 1403/69 I lisas kehtestatud standardmeetodi eeskirju.

7. Põhikohtuasja hagejad väidavad, et kuigi nende huvides tehtud denaturaliseerimistoimingute käigus ei järgitud võib-olla rangelt standardmeetodit, saavutati siiski ühenduse õigusnormides määratletud eesmärk, milleks on denaturaliseerimine ning denaturaliseeritud teravilja kõrvaldamine inimtarbimiseks mõeldud toodete turult. Seega ei olnud nende käitumises pettusekavatsust, nagu näitab toimingute ajal tehtud kontrollide positiivne tulemus. Põhikohtuasja hagejate sõnutsi ei ole standardmeetodi range järgimine tingimus, mille täitmine annab õiguse lisatasule. Viimast tuleb maksta niipea, kui teravilja ei saa enam kasutada inimtarbimiseks, ükskõik missugused on selleks kasutatud vahendid.

8. Komisjon ja Saksamaa Liitvabariigi valitsus väidavad vastupidi, et määruste nr 172/67 ja 1403/69 sõnastusest ning ühenduse õiguse ühtlase kohaldamise nõudest tuleneb, et ühenduse standardmeetodi või seda määruse nr 172/67 artikli 2 lõikes 2 kehtestatud tingimustel liikmesriigi õigussüsteemis asendada võivate vahendite järgimine on kohustuslik.

9. Juba tsiteeritud määruse nr 1403/69 artikli 1 teise lõigu sõnastusest endast tuleneb, et värvainega denaturaliseerimisel võib kasutada üksnes ühenduse õiguses kindlaksmääratud meetodit.

10. Need õigusnormid on kohustuslikud. See kohustuslik laad on muuhulgas kooskõlas põhimõttega, mida on Euroopa Kohtu kohtupraktikas mitu korda meenutatud ja mille kohaselt tuleb ühenduse õigusnorme ning eelkõige neid, mis on sätestatud nõukogu või komisjoni määrustes ja mis annavad õiguse ühenduse fondidest rahastatavatele toetustele, tõlgendada rangelt. Lisaks tekitab määruse nr 1403/69 artikli 1 teises lõigus sätestatu vältimine kaks ohtu: esiteks võib hinnang selle kohta, kas denaturaliseerimiseks kasutatud vahendid on muutnud nisu või rukki inimtarbimiseks kõlbmatuks, olla eri liikmesriikides ja isegi ühe liikmesriigi piires erinev, teiseks võidakse rikkuda võrdsust ettevõtjate vahel, kes taotlevad denaturaliseerimislisatasu Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondist (EAGGF) pärinevatest ühenduse vahenditest.

11. Nendes tingimustes tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtuniku esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 172/67 artikli 4 lõike 2 alusel makstud denaturaliseerimislisatasu tuleb juhul, kui valitakse komisjoni määruse nr 1403/69 I lisas kehtestatud

standardmeetod, vaadelda kui lisatasu, mida poleks pidanud maksma, kui ei ole järgitud selle meetodi eeskirju.

12. Toimikus toodud teave paneb arvama, et käesoleval juhul ei kasutatud mitte ainult denaturaliseerimist värvainega. Seega tuleb täpsustada mõju, mida avaldab teiste denaturaliseerimisvahendite kasutamine õigusele saada lisatasu.

13. Nõukogu 21. aprilli 1970. aasta määruse nr 729/70 (ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta) artiklis 8 on määratletud põhimõtted, mille kohaselt peavad ühendus ja liikmesriigid korraldama ühenduse EAGGF-i poolt rahastatud põllumajandusse sekkumise otsuste elluviimist, samuti võitlust pettuse ja eeskirjade eiramise vastu seoses nende toimingutega. Selleks sätestab artikli 8 lõige 1 järgmise: „Kooskõlas siseriiklike õigusnormidega ja haldusmeetmetega võtavad liikmesriigid meetmed, mis on vajalikud selleks, et tagada, et fondist rahastatavad tehingud tegelikult toimuvad ning et need teostatakse õigesti, tõkestada ja käsitleda eeskirjade eiramist, hüvitada eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärjel kaotatud summasid.“

14. Määruses nr 729/70 sätestatud õigusnormidest kombineerituna määruse nr 172/67 artikliga 2 tuleneb, et liikmesriikidel on õigus määrata oma riigisisises õiguses kindlaks muud denaturaliseerimismeetodid kui standardmeetod värvainega tingimisel, et vahendid, mida kasutatakse denaturaliseerimiseks muu meetodi abil kui värvaine, pakuvad vähemalt samasugust tagatist kui standardmeetod, nagu näevad ette määruse nr 172/67 artikli 2 lõige 2 ja määruse nr 1403/69 artikli 1 kolmas lõik.

15. Samadel põhjustel, mis on toodud eespool ja mille tõttu on vaja rangelt järgida standardmeetodit värvainega, kui see valitakse, peab täpselt järgima ka liikmesriikide õigusaktides meenutatud tingimisel ette nähtud võimalike teiste denaturaliseerimismeetodite eeskirju juhul, kui neid meetodeid kasutatakse, et denaturaliseerimistoiming annaks õiguse lisatasule.

Teine küsimus

16. Määruse nr 172/67 artikkel 7 sätestab, et „selleks, et see annaks õiguse lisatasule, tuleb denaturaliseerimine läbi viia kooskõlas sekkumisasutusega ja tema kontrolli all“. Selle õigusnormi kohaldamiseks on määruse nr 1403/69 artikli 4 lõikes 3 sätestatud, et „denaturaliseerimislisatasu maksmisel kontrollib sekkumisasutus pehme nisu denaturaliseerimise või selle muutmata kujul segaloomasöödasse lisamise toiminguid ...“. Lõpuks on määruse nr 1403/69 artiklis 5 täpsustatud, et „denaturaliseerimislisatasu makstakse ainult siis, kui on täidetud artikli 4 lõikes 3 sätestatud tingimused“.

17. Teises küsimuses küsib Verwaltungsgericht Euroopa Kohtult, kas need õigusnormid jätavad võimaluse võtta denaturaliseerimislisatasu pärast denaturaliseerimistoiminguid teostatud raamatupidamise audiitorkontrolli tulemuse selgumise järel tagasi ning kui jah, siis missugust tähtsust tuleb omistada sellele kontrollile võrreldes kontrolliga, mille näevad ette määruste nr 172/67 ja 1403/69 asjakohased õigusnormid.

Põhikohtuasja hagejad väidavad, et riigisisese õiguse normide alusel tehtud tagantjärele kontrollimisel ei saa olla samasugust tähtsust nagu kontrollil, mida teevad BALMi

töötajad kohapeal ja mis on nende arvates see, mille näeb ette ühenduse õigus. Nad arvavad nimelt, et kohapeal tehtaval kontrollil on suurem tõendav väärtus kui abstraktsel kontrollil, mis viiakse läbi pärast denaturaliseerimistoiminguid. Nad tuginevad lisaks ettevõtjate võrdse kohtlemise põhimõttele, põhjendades sellega, et ühenduse õigusega kehtestatud kohapeal tehtaval ühtsel kontrollil on suurem tähtsus.

19. Komisjon ja Saksamaa Liitvabariik arvavad vastupidi, et nõukogu määruse nr 729/70 artikli 8 lõige 1 võimaldab liikmesriikidel kehtestada lisaks määruse nr 1403/69 artikli 4 lõikes 3 ette nähtud kontrollile tagantjärele kontrolli, ilma et liikmesriigi kontrollil oleks väiksem tähtsus kui ühenduse õiguses kindlaksmääratud kontrollil.

20. Nagu Euroopa Kohus on juba tõdenud [11. juuli 1973. aasta otsuses kohtuasjas 3/73: Hessische Mehlindustrie / Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide (EKL lk 745)], piirduvad määruste nr 172/67 ja 1403/69 eespool mainitud õigusnormid sellega, et ütlevad, et kontroll on vajalik, täpsustamata, mil viisil ja missuguse meetodi kohaselt peavad liikmesriikide sekkumisasutused oma kontrollikohustust täitma. Sellega seoses on Euroopa Kohus rõhutanud, et erinevad kontrollimeetodid, näiteks uuring, raamatupidamise kontrollimine või denaturaliseerimisetevõtete heakskiitmine, võivad üksi või kombineerituna olla ühtviisi tõhusad, kuigi ükski neist ei paku täielikku tagatist. Viimaseks tuleb öelda, et nagu Euroopa Kohus on märkinud, ei ole ühenduse seadusandja kehtestanud kontrollimenetlust üksikasjalikult reguleerivaid norme, jättes liikmesriikidele vabaduse reguleerida kontrolliviise vastavalt oma õiguskorrale ja omal vastutusel, valides kõige paremini sobiva lahenduse.

21. Niisugune volituste jaotus on kooskõlas üldiste kontseptsioonidega, millest on inspireeritud põllumajandusturgude ühine korraldus ja mille järgi reguleerivad nimetatud määrustes ette nähtud denaturaliseerimislisatasude maksmist ühised eeskirjad, mida kohaldatakse ühtemoodi kogu ühenduses, samal ajal kui selle sekkumissüsteemi juhtimise tagavad riiklikud sekkumisasutused, kelle ülesanne on niisiis täita kõiki kontrolliülesandeid, mis on vajalikud selleks, et tagada, et denaturaliseerimislisatasuid makstakse ainult ühenduse õiguses ette nähtud tingimustel ning et ühenduse õiguse eeskirjade rikkumist ettevõtjate poolt karistatakse sobival viisil.

22. Oma praeguses arengujärgus ei sisalda ühenduse õigus erinorme, mis käsitleksid selle kontrolliülesande täitmist pädevate riiklike haldusasutuste poolt. Ainus nõue, mis tuleb ühenduse seisukohast sellega seoses sõnastada, on see, et liikmesriikide ametiasutused peavad kõnealuses valdkonnas tegutsema sama hoolikalt nagu siis, kui nad jõustavad vastavaid riigisiseseid õigusakte, et vältida ühenduse õiguse tõhususe igasugust kahjustamist.

23. Tõdemused, milleni jõuti teraviljade denaturaliseerimislisatasusid käsitlevate õigusnormide raames, ühtivad muide nõukogu määruse nr 729/70 artikli 8 lõikes 1 toodud ning eespool tsiteeritud üldisemate õigusnormidega, mis väljendavad ise liikmesriikidele EMÜ asutamislepingu artikliga 5 kehtestatud kohustusi.

24. Ühenduse õiguses, milles ei ole selle praegusel kujul määratletud teravilja denaturaliseerimise toimingute eeskirjadele vastavuse kontrolli viise, ei ole sugugi

rohkem täpsustatud suhtelist tähtsust, mida tuleb omistada igapähele nendest viisidest, mille on kehtestanud ja mida kasutavad riigisisised ametiasutused.

25. Seega tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu teisele küsimusele vastata, et oma praegusel kujul ei kehtesta ühenduse õigus kontrolli puhul, mida liikmesriikide pädevad ametiasutused teostavad lisatasudele õiguse andvate denaturaliseerimistoimingute eeskirjadele vastavuse üle, ühte kindlat viisi. Muude vormide hulgas võib seda kontrolli teostada raamatupidamisdokumentide kontrollimise vormis. Seda, kui suur tõendav väärtus tuleb omistada denaturaliseerimistoimingute kontrollimise eri viiside tulemustele, hindavad pädevad riigisisised asutused ning kontrollib riigisisene kohtunik.

Kolmas küsimus

26. Vastavalt nõukogu määruse nr 729/70 juba tsiteeritud artikli 8 lõikes 1 sätestatud õigusnormidele võtavad liikmesriigid kooskõlas siseriiklike õigusnormide ja haldusmeetmetega meetmed, mis on vajalikud, et ennetada eeskirjade eiramist EAGGFist rahastatavad tehingute puhul ja karistada nende eest ning hüvitada eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärjel kaotatud summad.

27. Oma kolmandas küsimuses niisugusena, nagu seda on selgitatud tema otsuse põhjendustes, küsib Verwaltungsgericht Euroopa Kohtult, kas need õigusnormid kohustavad liikmesriike nõudma igas olukorras nende denaturaliseerimislisatasude tagastamist, mida poleks pidanud maksma, või annab määruse nr 729/70 artikkel 8 sellele kohustusele vabatahtliku laadi ning võimaldab liikmesriikide õigusaktidel jätta iga konkreetse juhtumi hindamise õigus pädevale riigisisesele ametiasutusele.

28. Sellele küsimusele vastavad põhikohtuasja hagejad, et riigisisese õigusega võib vajadusel jätta kaalutusõiguse kasutamise küsimuses, kas nende lisatasude tagastamist, mida poleks tulnud maksta, tuleb nõuda või mitte, pädevale ametiasutusele. Komisjon ja Saksamaa Liitvabariik toetavad nelja põllumajanduskooperatiivi seisukohale vastupidist seisukohta.

29. Määruse nr 729/70 artikli 8 eespool nimetatud õigusnormidest tuleneb, et liikmesriikidele on usaldatud ülesanne algatada jälitusmenetlusi ja menetlusi ühenduse põllumajandusse sekkumise süsteemide juhtimise huvides ning eelkõige ülesanne nõuda tagasi lisatasud EAGGF-i vahenditest, mida poleks pidanud maksma. Niisugusel juhul, kui mõne ühenduse määruse elluviimine on riigisiseste ametiasutuste ülesanne riigisiseste kohtute kontrollimisel, peab selle elluviimise puhul järgima menetlusnorme ja vorminõudeid, mis on ette nähtud liikmesriigi riigisiseses õiguses. Nagu Euroopa Kohus on juba oma pidevas kohtupraktikas rõhutanud, saab riigisiseseid eeskirju kohaldada siiski ainult määral, mis on vajalik ühenduse õiguse normide elluviimiseks, ning siis, kui nende riigisiseste eeskirjade kohaldamine ei kahjusta ühenduse õiguse kohaldamisala ja tõhusust.

30. Eelkõige tuleb märkida, et määruse nr 729/70 artikli 8 lõike 1 sõnastus ise (mis käsitleb eeskirjade eiramise tõttu kaotatud summade tagasisaamist liikmesriikide poolt) kohustab liikmesriikide asutusi, kelle ülesanne on ühenduse põllumajandusse sekkumise süsteemide juhtimine, spetsiaalselt tagasi nõudma summad, mida poleks pidanud maksma

või mida maksti eeskirju eirates, ilma et need ühenduse huvides tegutsevad ametiasutused võiksid sel puhul kasutada kaalutusõigust, et otsustada, kas nõuda summad, mida poleks pidanud maksma või mida maksti eeskirju eirates ühenduse vahenditest, tagasi või mitte. Vastupidine tõlgendus kahjustaks eri liikmesriikide ettevõtjate võrdset kohtlemist ja ühenduse õiguse kohaldamist, mis peab võimaluse piires olema kogu ühenduses ühtlane.

31. Niisiis tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolmandale küsimusele vastata, et nõukogu määruse nr 729/70 artikli 8 lõige 1 kehtestab liikmesriikidele kohustuse ja mitte ainult õiguse nõuda tagasi ühenduse denaturaliseerimislisatasud, mida poleks pidanud maksma või mida maksti eeskirju eirates, ilma et selle tagastamise küsimuse puhul oleks võimalik jätta igal konkreetsel juhul pädevale liikmesriigi ametiasutusele kaalutusõigus.

Kohtukulud

32. Euroopa Kohtule märkusi esitanud komisjoni ja Saksamaa Liitvabariigi valitsuse kohtukulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (teine koda),

vastates Maini-äärses Frankfurdis asuva Verwaltungsgericht'i 30. aprilli 1981. aasta määrustega esitatud eelotsuse küsimustele, otsustab:

1. Määruse nr 172/67 artikli 4 lõike 2 alusel makstud denaturaliseerimislisatasu tuleb juhul, kui valitakse komisjoni määruse nr 1403/69 I lisas kehtestatud standardmeetod, vaadelda kui lisatasu, mida poleks pidanud maksma, kui ei järgitud selle meetodi eeskirju.

2. Oma praegusel kujul ei kehtesta ühenduse õigus kontrolli puhul, mida liikmesriikide pädevad ametiasutused teostavad lisatasudele õiguse andvate denaturaliseerimistoimingute eeskirjadele vastavuse üle, ühte kindlat viisi. Muude vormide hulgas võib seda kontrolli teostada raamatupidamisdokumentide kontrollimise vormis. Seda, kui suur tõendav väärtus tuleb omistada denaturaliseerimistoimingute kontrollimise eri viiside tulemustele, hindavad pädevad riigisisised asutused ning kontrollib riigisisene kohtunik.

3. Nõukogu määruse nr 729/70 artikli 8 lõige 1 kehtestab liikmesriikidele kohustuse ja mitte ainult õiguse nõuda tagasi ühenduse denaturaliseerimislisatasud, mida poleks pidanud maksma või mida maksti eeskirju eirates, ilma et selle tagastamise küsimuse puhul oleks võimalik jätta igal konkreetsel juhul pädevale liikmesriigi ametiasutusele kaalutusõigus.

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 6. mail 1982. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

Teise koja esimees

J. A. Pompe

O Due

Kohtusekretäri asetäitja